

اگر رونق اقتصادی در کشور باشد، اما عدل اجتماعی نباشد، این رونق اقتصادی به درد فقرا و مستضعفان نخواهد خورد و محرومیت را برطرف نخواهد کرد.

پروژه‌های خود پیوست عدالت تهیه و ضمیمه آن کند تا نسبت آن سیاست یا طرح یا پروژه با عدالت در آن حوزه و زمینه مشخص شود. این پیوست باید برای مناطق آزاد هم لحاظ شود.

شاید بهترین بیان در تبیین مرادمان از جمهوریت این عبارات مقام معظم رهبری باشد: «در هر نقطه‌ای اگر کار دست مردم قرار گرفت و مردم دارای هدف بودند [...] هر جور کاری، سخت‌ترین کارها، کارهای نظامی، کارهای امنیتی، دست مردم وقتی افتاد، صحنه وقتی در اختیار مردم قرار گرفت، پیش خواهد رفت. [...] هر جا صحنه به مردم سپرده شد، انگیزه‌های مردمی، نیروهای متنوع و متکثر مردمی، کارها را پیش خواهد برد. ما هم از اول انقلاب تا امروز هر وقتی هر کاری را محول به مردم کردیم، آن کار پیش رفته است؛ هر کاری را انحصاری در اختیار مسئولان و رؤسا و مانند این‌ها قرار دادیم، کار متوقف مانده است» (۲۹ بهمن ۱۳۹۳).

به عبارتی، «آنچه برای بنای زندگی و سازندگی آینده مورد انتظار است، بدون مشارکت مردم تحقق پذیر نیست؛ بنابراین علاوه بر مدیریتی که مسئولین باید انجام بدهند، حضور مردم در هر دو عرصه لازم و ضروری است؛ هم عرصه اقتصاد، هم عرصه فرهنگ. بدون حضور مردم کار پیش نخواهد رفت و مقصود تحقق پیدا نخواهد کرد. مردم در گروه‌های گوناگون مردمی با اراده و عزم راسخ ملی می‌توانند نقش‌آفرینی کنند» (پیام نوروزی ۱۳۹۳). بنابراین جمهوریت بر حضور مردم در همه عرصه‌ها تأکید می‌کند. «مسئله اصلی ما، مسئله مردم است؛ حضور مردم، میل مردم، اراده مردم، عزم راسخ مردم. این را باید عرض کنیم؛ در همه تحولات و جنبش‌های گوناگون اجتماعی بزرگ، نقش مردم، نقش معیار است. یعنی گسترش یک تحول، گسترش یک فکر، گسترش نفوذ یک مصلح اجتماعی، وابسته به این است که با مردم چقدر ارتباط داشته باشد. هر چه ارتباط او و آن جریان و آن جنبش و آن تحول با مردم بیشتر باشد، امکان موفقیت او بیشتر است؛ اگر از مردم منقطع شد، دیری نخواهد پایید، کاری نخواهد کرد» (۲۰ مهر ۱۳۹۰).

اکنون با توجه به این معنا از عدالت و جمهوریت، مناطق آزاد باید چه ویژگی یا ویژگی‌هایی داشته باشد تا به سمت عدالت و جمهوریت حرکت کند؟ الگوی سازگار از این مناطق با عدالت و جمهوریت چیست؟ آشکار است که در این مجال اندک نمی‌توان پاسخ کامل و جامعی به چنین پرسشی داد؛ اما در گام نخست به نظر می‌رسد برخی ایده‌ها حرکتی است به سمت عدالت و جمهوریت یا حتی از لوازم آن است. در اینجا نیز می‌توان از اندیشه مقام معظم رهبری به عنوان متفکری مسلمان بهره برد: «من وقتی در وضع کشور خودمان نگاه می‌کنم، می‌بینم یکی از چیزهایی که می‌تواند جلوی این بی‌عدالتی را به شکل منطقی و اصولی سد کند، همین کار تعاونی است. به همین خاطر